

Van	Het college van burgemeester en wethouders
Aan	De gemeenteraad
Datum B&W vergadering	14 februari 2023
Zaaknummer	451705
Portefeuillehouder	mevrouw H.B. Boudewijnse, wethouder
Onderwerp	Raadsmededeling rapport Als de overheid niet thuis geeft

1. Kennisnemen van

1. Het rapport *Als de overheid niet thuis geeft* van de Nationale ombudsman en de Kinderombudsman;
2. Het beleid en de uitvoeringspraktijk rondom huisuitzettingen van gezinnen in Gooise Meren.

2. Inleiding

De Nationale Ombudsman en de Kinderombudsman hebben een landelijk onderzoek gedaan naar de vraag hoe de wetgeving, het beleid en de praktijk van huisuitzettingen van gezinnen zich verhouden tot de mensen- en kinderrechtelijke verplichtingen van de overheid. De conclusie van het rapport luidt dat huisuitzettingen niet altijd voldoen aan mensenrechtelijke en kinderrechtelijke verplichtingen. Volgens de Ombudsman gaat het er voornamelijk om dat de overheid te weinig doet om huisuitzettingen te voorkomen. Ook houdt de overheid zich niet aan de verplichting dat huisuitzettingen niet tot dakloosheid mogen leiden en zij realiseert zich (nog) onvoldoende dat tijdelijke oplossingen feitelijke dakloosheid betekenen. Het rapport bevat aanbevelingen voor het ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (VROM) op het gebied van wet- en regelgeving en monitoring. Het rapport bevat ook aanbevelingen voor gemeenten.

3. Kernboodschap

Aanbevelingen Nationale Ombudsman en Kinderombudsman voor gemeenten

De belangrijkste aanbevelingen aan de gemeenten zijn als volgt:

1. Neem verplichtingen uit het mensen- en kinderrechtenkader als richtlijn voor huisuitzettingsprocessen.
2. Treed preventief op tegen dakloosheid.
3. Zorg voor een fatsoenlijke woonvoorziening voor gezinnen die uit hun huis worden gezet.
4. Zet de tijdelijke sluiting van een woning op basis van de Wet Damocles in als laatste remedie.

(ad 1+2) Beleid en praktijk huisuitzettingen Gooise Meren

Het beleid van de gemeente en haar partners is gericht op het vroegtijdig signaleren van woongerelateerde problematiek bij huurders en het preventief inzetten van al dan niet vrijwillige hulp om te allen tijde huisuitzettingen te voorkomen, in het bijzonder bij gezinnen. Uitgangspunt van het gezamenlijke beleid is dat voorkomen moet worden dat kwetsbare inwoners als gevolg van woongerelateerde problemen ontruimd – en daarmee dakloos – worden of

vanwege een eerdere ontruiming geen kans meer maken op een sociale huurwoning.

In 2014 is (in regionaal verband) als onderdeel van het beleid rond huisvesting maatschappelijke doelgroepen (HMD) gestart met Huren Onder Voorwaarden (HOV). HOV is gericht op inwoners, bij wie sprake is (geweest) van slecht huurschap in de zin van huurachterstand, ernstige overlast en/of vervuiling. De basis van het huren onder voorwaarden is het vroegtijdig ('eerste dag') signaleren van woonproblemen en het -preventief- bieden van een ondersteuningsplan dat wordt vertaald naar een zorgcontract tussen cliënt, gemeente en een zorgaanbieder. Het verkrijgen of behouden van een woning is een noodzakelijke voorwaarde. Huren onder voorwaarden betekent voor de betrokken inwoner praktisch dat het huurcontract voor de duur van het traject op naam van de zorgaanbieder staat. Een HOV-traject kent een maximale duur van 2 jaar. Met huren onder voorwaarden is aansluiting gezocht bij de huidige huisvestingsverordening.

Het aantal regionale HOV-trajecten is sinds de pilot gestegen van 27 trajecten naar gemiddeld 75 tot 80 trajecten. Sinds 2019 is dit aantal stabiel. HOV is hiermee een goedwerkend regionaal instrument om huisuitzettingen te voorkomen.

Alle ontruimingsbevelen worden gemeld bij de Uitvoeringsdienst Sociaal Domein (USD), waarop direct contact gezocht wordt om ondersteuning te bieden. Huisuitzettingen waar kinderen bij betrokken zijn worden vrijwel altijd voorkomen. In het afgelopen jaar is er in Gooise Meren één casus geweest waarbij een gezin werd uitgezet. Dit was een uitzonderlijke situatie waarbij sprake was van woonfraude: het bewust aanleveren (door een malafide tussenpersoon) van onjuiste gegevens om op grond daarvan -ten onrechte- een sociale huurwoning toegewezen te krijgen. Het gezin is na effectuering van het door de rechter afgegeven ontruimingsvonnis door de gemeente opgevangen in een opvanglocatie geschikt voor gezinnen.

Niet alle huisuitzettingen van volwassenen (zonder kinderen) kunnen worden voorkomen. Regionale cijfers van huisuitzettingen in 2022 zijn nog niet voorhanden. Om een indicatie te geven: de Alliantie had in het afgelopen kalenderjaar regiobreed 3 ontruiming. Vecht en Omstreken had het afgelopen kalenderjaar geen huisuitzettingen.

Geen huisuitzetting en toch dakloos worden

Huisuitzettingen waar kinderen bij betrokken zijn, komen in Gooise Meren vrijwel niet voor. Gezinnen met kinderen kunnen wel door andere oorzaken dakloos raken. Bijvoorbeeld door het beëindigen van partnerrelaties waarbij de ene partner in de woning achterblijft en de andere partner vertrekt met de kinderen. Als de partner die in de woning blijft het ouderlijk gezag heeft, is er strikt genomen geen sprake van dakloosheid van de kinderen. Deze kunnen immers - in ieder geval tijdelijk- in de woning blijven bij de in de woning achterblijvende ouder, zeker als de voormalige gezamenlijke woning een sociale huurwoning is. Maar dat is niet altijd het geval. De druk op de woningmarkt maakt het de laatste jaren steeds moeilijker om oplossingen te vinden, simpelweg door een gebrek aan betaalbare woningen. Dat leidt tot steeds meer mensen met én zonder kinderen die thuisloos worden. Bij de USD is de laatste jaren een wisselende groep van 40 tot 50 mensen bekend die met een briefadres op vaak wisselende en uiteenlopende plekken verblijven ('bankslapers'). Het gaat in alle

gevallen om schrijnende situaties van mensen met uiteenlopende problematiek. De USD biedt samen met haar maatschappelijke partners ondersteuning. Passende, betaalbare huisvesting is echter het meest nodig. Maar die is nauwelijks beschikbaar.

(ad 3) Woonvoorzieningen

Op grond van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning is de maatschappelijke opvang voor dak- en thuislozen toegankelijk voor iedereen die in Nederland woont.

De regiogemeenten van Gooi en Vechtstreek financieren gezamenlijke een passantenopvang, een jongerenopvang en een crisisopvang die speciaal geschikt is voor gezinnen (Vluchtheuvel). In de Vluchtheuvel zijn 16 plekken beschikbaar. Daarnaast zijn er 6 appartementen beschikbaar. De gezinnen worden hier opgevangen in een kindvriendelijke omgeving zonder andere, volwassen daklozen. Huisuitzettingen van gezinnen komen vrijwel niet voor in de regio Gooi en Vechtstreek. De gezinnen die in de Vluchtheuvel terechtkomen zijn door andere omstandigheden dakloos geraakt. In de Vluchtheuvel krijgen zij begeleiding en ondersteuning. Op eigen kracht of via de urgentieregeling stromen zij uit naar een reguliere huurwoning.

De druk op de Vluchtheuvel is toegenomen, ondanks het feit dat er altijd eerst gekeken wordt of er nog alternatieve mogelijkheden zijn voor huisvesting, bijvoorbeeld binnen hun eigen sociale netwerk. Als die er niet zijn en er onverhoopt ook geen ruimte in de crisisopvang is, dan wordt gezinnen aangeboden tijdelijk in bijvoorbeeld een hotel en/of vakantiewoning te verblijven.

(ad 4) Toepassing Wet Damocles in Gooisemeren

Bij toepassing van de Wet Damocles worden in Gooise Meren alle belangen meegewogen. Als er kinderen op het adres wonen telt dat zwaar mee in de afweging. In de afgelopen jaren is het één keer voorgekomen. Toen is besloten eerst een waarschuwing af te geven en is hulpverlening gestart, waardoor sluiting van de woning is voorkomen.

4. Consequenties

n.v.t.

5. Communicatie

n.v.t.

6. Vervolg

Ontwikkeling Plan van Aanpak Dakloosheid 2023

Gooise Meren voldoet aan de aanbevelingen van de Nationale Ombudsman met betrekking tot huisuitzettingen van gezinnen. Maar het aantal daklozen in Nederland is de afgelopen 10 jaar verdubbeld. Daarmee is dakloosheid een groot maatschappelijk probleem. Dakloosheid is in eerste instantie een woonprobleem door het grote tekort aan betaalbare woningen. Maar de aanpak van dakloosheid is breder dan alleen via het domein wonen.

In het kader van het Nationaal Actieplan Dakloosheid dienen gemeenten in 2023 een plan van aanpak op te stellen samen met hun regiogemeenten en de

maatschappelijke partners. Het actieplan is gericht op het voorkomen en bestrijden van dakloosheid. Doel is in 2030 geen daklozen meer te hebben. De zes verplichte actielijnen stellen we op in samenhang met het bestaande beleid gericht op bestaanszekerheid via de P-Wet (programma 4) en het programma "Een thuis voor iedereen" (Wonen, programma 3). De verplichte actielijnen sluiten ook nauw aan op de al ingezette ontwikkeling van herstelgericht werken en de inzet van ervaringsdeskundigheid in Gooise Meren.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Gooise Meren,

drs. E.M. Voorhorst,
Gemeentesecretaris

drs. H.M.W. ter Heegde,
Burgemeester